

Informace k havarijnímu úniku nafty na dolním toku Labe dne 16. 7. 2008

– Behörde für Stadtentwicklung und Umwelt Hamburg –
(Úřad pro rozvoj města a životní prostředí / BSU)
(stav: 25. 8. 2008)

Dne 16. 7. 2008 došlo v důsledku havárie lodi na Labi na říčním km 590,5 k úniku cca 300 t motorové nafty z čerpací motorové lodi (BTMS) UNDINE, které způsobily znečištění rozsáhlé části toku Labe. V den havárie se znečištění rozkládalo přes celou šíři toku v délce max. 15 km; na dolnosaské straně byla místy zjištěna až 50 cm (!) silná vrstva nafty (ř. km 594). Následující den byly na Labi již jen ojedinělé filmy motorové nafty.

Vyhlášení poplachu pohotovostní služby proběhlo uspokojivě. Hasičský sbor předal vedení zá-sahu okamžitě oddělení managementu škod BSU, jak ukládá směrnice pro ropné havárie Úřadu pro vnitřní věci (BfI).

Po prvním projednání situace v 6:34 hod. byly předány informace a pokyny dalším institucím, mj.:

- informování Střediska pro sledování jakosti vody v Labi (Wassergütestelle Elbe)
- uzavření uzávěrového jezu Billwerder Bucht a plavební komory Tatenberger Schleuse (ř. km 618)
- ochranný uzávěr chráněného území (NSG) Heuckenlock (ř. km 612 Süderelbe - jižní ra-meno Labe)
- povolání zásahových lodí MPOSS a NEUWERK (smluvní firma)
- příprava zásahové lokality Oortkaten za účelem zachycení motorové nafty (ř. km 607)
- zadání průzkumných prací
- varování vodárenských podniků v Hamburku (Hamburger Wasserwerke GmbH /Hamburské vodárny/ a Hamburger Stadtentwässerung /Hamburské městské kanalizace/) a dalších odběratelů vody

Ústřední krizový štáb (ZKD) nepovažoval za nezbytné se sejít. Tím je očividné, že se jednalo „pouze“ o velkou škodní záležitost bez významu katastrofy, tzn. že nebylo zapotřebí svolávat krizové štáby zemských úřadů / krajů.

V dohodě s vedoucím havarijního velitelství byla na základě žádosti Hamburku vyhlášena „komplexní havarijní situace“, která byla potvrzena příslušným BfI. To má za následek, že ná-klady na zásah nesou společně spolková vláda a spolkové země kolem Severního moře.

Již v 8:20 hod. bylo hlášeno, že se koberec motorové nafty nachází v oblasti chráněného území NSG Zollenspieker (ř. km 598). Ochrana tohoto území již nebyla možná, a proto bylo podle plá-nu prevence nezbytné ochránit další naftou nezasažené chráněné území (NSG Heuckenlock). Za tímto účelem byl vydán příkaz pro hasičský sbor, který toto zabezpečil z vlastních sil pro- střednictvím soukromého přívozu v souladu s každoročně prováděným havarijním cvičením.

V poledních hodinách bylo rozhodnuto, že s příštím nízkým stavem vody (za odlivu) navečer budou v místech stanovených v plánu prevence umístěny norné stěny také před chráněným územím NSG Zollenspieker. V té době docházela hlášení z Dolního Saska, že byla na protějším břehu zjištěna 50 cm vysoká vrstva motorové nafty; bylo vyhověno žádosti o úřední pomoc s tím, že na místo byla vyslána zásahová technika. Dolní Sasko začalo stavět norné stěny souběžně s tokem.

V důsledku nepředvídané změny počasí se během fáze odlivového proudění ropné látky nedaly zachytit, jak bylo připraveno, u přístavu Oortkaten; skvrna se zastavila zhruba 1 km před přístavem a poté se s přílivovým prouděním začala vracet zpět. Zábрана z lodí byla zrušena o půlnoci.

Následujícího dne bylo možno zpracovat situační zprávu až kolem poledne (policejní vrtulník mohl z důvodu nepříznivého počasí odstartovat až kolem 10:30 hod.). Byly vidět jen ojedinělé olejové filmy na hladině podél břehu, takže připravená zásahová opatření byla odvolána; uzavření uzávěrového jezu Billwerder Bucht a plavební komory Tatenberger Schleuse bylo ukončeno. Na několika silněji znečištěných břehových úsecích bylo zachyceno cca 5 tun motorové nafty. Nasazením zásahových lodí vybavených speciální technikou k odsávání ropných látek bylo z tekoucí vlny zachyceno dalších cca 15 tun motorové nafty.

Mapování vzniklých škod na začátku ukázalo, že ve 4 z celkového počtu 13 vzorků půdy a sedimentů a ve vzorcích vody bylo prokázáno znečištění ropnými látkami; od 19. 7. 2008 nebylo v labské vodě prokázáno žádné znečištění ropnými látkami (měřicí stanice Bunthaus). V chráněném území NSG Zollenspieker byla písčná plocha pobřežních mělčin a přilehlý pobřežní pás rákosového porostu znečištěn motorovou naftou v koncentracích 150, resp. 390 mg / kg sušiny.

Toto znečištění pomalu klesá a po několika týdnech bude třeba rozhodnout, zda bude v rákosovém porostu nezbytné provést ještě nějaká opatření. Systematické nebo plošné odběry vzorků z dotčených břehových zón nejsou považovány za nezbytné, jelikož na základě provedených orientačních rozborů nebyl shledán žádný důvod pro takový postup.

Z analýz jediného kusu ryby dodaného rybářem, který loví pro komerční účely ve vedlejším pracovním poměru, nelze usuzovat na znečištění v důsledku havárie tankeru.

Konečné výsledky analýz měkkýšů a případná akumulace znečišťujících látek v tkáni nejsou dosud k dispozici.

Nelze odhadnout, jaké dlouhodobě působící následky bude mít tato olejová havárie pro floru a faunu. V současné době se neuvažuje o žádných sanačních opatřeních.

Přesto, že uniklo velké množství motorové nafty, byla okamžitá opatření ukončena po 2 dnech, biologický monitoring ještě pokračuje; v současné době však není třeba provádět žádná sanační opatření.